

Sygn. akt VI Ga 251/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass - Kloc

Protokolant: st.sekr.sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2013 r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: GRUPA (...) S.A. w Ż.

przeciwko: D. Z., M. Z.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego M. Z., pozwanego D. Z. od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia

24 lipca 2013 r., sygn. akt V GC 52/13

I. oddała apelację

II. zasądza od pozwanych D. Z. i M. Z. solidarnie na rzecz powoda GRUPA (...) S.A. w Ż. kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 251/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 listopada 2013r.

sporządzone na podstawie art. 505¹³ par 2 kpc.

Pozwem z dnia 2 października 2012r. powód Grupa (...) S.A. w Ż. wniósł o zasądzenie od pozwanych D. i M. Z. wspólników s.c. (...) kwoty 2954,34 zł z ustawowymi odsetkami od kwot 851,55 zł od dnia 9 października 2010r., 1310,48 zł od dnia 16 października 2010r. i 792,31 zł od dnia 22 października 2010r. do dnia zapłaty i kosztami z tytułu zapłaty za niezwrócone opakowania zwrotne.

Nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 24 października 2012r. Sąd Rejonowy w Lublinie zasądził należność powoda objętą pozwem w całości.

Pozwany od w/w nakazu złożył sprzeciw wnosząc o oddalenie powództwa w całości. Pozwany podniósł, że powód zalega pozwanemu kwotę 177,10 zł i nie wywiązał się z tzw. umowy lojalnościowej i zalega z tytułu zapłaty za III kwartał 2010r. W uzupełnieniu sprzeciwu złożonego przed Sądem w Lublinie, pozwany wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kwoty 525,70 zł za III kwartał 2010r. z tytułu „Umowy lojalnościowej” i obciążenie powoda

kosztami postępowania. Pozwany podniósł, że powód wykorzystując praktyki monopolistyczne stosował różne ceny przy rozliczaniu opakowań zwrotnych przy rozliczaniu pozwanego, czego dowodem jest przedłożone rozliczenie obrotu opakowaniami.

W odpowiedzi na powyższe powód podtrzymał żądanie pozwu w całości, zarzucił, że z treści załączonych przez pozwanego faktur korygujących wynika, że faktury dokumentujące zwrot opakowań, rozliczyły zobowiązania pozwanego wcześniej wymagalne i nie odnoszą się do faktur objętych pozwem, należności objęte fakturami dołączonymi do pozwu są nadal wymagane. Co do kwoty, którą ewentualnie powód miałby uiścić pozwanemu, powód zarzucił, że wyliczenie przedstawione przez pozwanego jest niewiarygodne, nie stanowi dokumentu księgowego.

Na rozprawie w dniu 17 lipca 2013r. strony podtrzymały swoje stanowiska. Pozwani w związku z twierdzeniami powoda odnośnie potwierdzania faktur przez pracownika pozwanego J. K., przyznali, że był to ich pracownik, który nie sprawdzał dokumentów, nie miał dostępu do faktur głównych i nie mógł weryfikować przedmiotowych faktur będących przedmiotem sporu. Pozwani podnieśli, że zestawienie faktur i korekt faktur zostało sporządzone w oparciu o dokumenty Grupy (...) i bezzasadny jest zarzut powoda, że są to dokumenty prywatne, nie stanowiące dowodu w sprawie. Pozwany podniósł, że przy piśmie z dnia 22 kwietnia 2013r. przedstawił faktury korygujące, których suma przewyższa żądanie pozwu, jest taka sama jak w fakturach przedstawionych przez powoda przy pozwie, pomniejszonych o rozliczenie.

Wyrokiem z dnia 24 lipca 2013r, sygn. akt V GC 52/13 Sąd Rejonowy w Rzeszowie zasądził od pozwanych D. Z. i M. Z. solidarnie na rzecz powoda GRUPA (...) S. A. w Ż. kwotę **2954,34 zł** (dwa tysiące dziewięćset pięćdziesiąt cztery złote 34/100) z ustawowymi odsetkami od kwot: 1) 851,55 zł od dnia 9 października 2010r. do dnia zapłaty, 2) 1310,48 zł od dnia 16 października 2010r. do dnia zapłaty, 3) 792,31 zł od dnia 22 października 2010r. do dnia zapłaty oraz kwotę **717,00 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego Sąd Rejonowy podał, że strony są przedsiębiorcami.

W dniu 28 grudnia 2007r. powód z pozwanymi D. i M. Z. prowadzącymi działalność gospodarczą w ramach spółki cywilnej pn. (...) w R. zawarli umowę, w ramach której pozwani zobowiązali się do sprzedaży piwa produkowanego przez powoda w opakowaniach typu (...). W ramach prowadzonej działalności gospodarczej pozwani nabywali u powoda towar wraz z opakowaniami zwrotnymi. Strony współpracowały wiele lat, przedmiotem sporu są opakowania za wrzesień 2010r., tj. z (...)(...) Fakturę z(...) powód rozliczył do kwoty 851,55zł z uwagi na częściowy zwrot opakowań do tej faktury. Towar był dostarczany do pozwanego przez kierowcę powoda. Procedura dostawy wyglądała następująco: kierowca powoda przywoził towar w postaci piwa w opakowaniach (...) lub w butelkach, na wymianę pozwany zdawał taką samą ilość (...) ów lub butelek. W przypadku braku możliwości zwrotu pustych opakowań w ilości odpowiadającej dostarczonym przez powoda na miejscu była wystawiona przez kierowcę faktura na sprzedaż opakowań w ilości niezwróconej odpowiadającej ilości opakowań dostarczonych wraz z towarem zawierająca adnotację „rozliczenie należności z tytułu niezwrócenia przez odbiorcę opakowań zwrotnych, dostarczonych w ramach dostawy towaru z danego dnia”. Pracownik pozwanego J. K. potwierdzał dokument w postaci faktury. Pracownik nie miał możliwości wglądu do innych faktur i nie weryfikował faktur sporządzanych przez kierowcę w przypadku braku zwrotu danej ilości opakowań, podpisywał ilość faktycznie niezwróconą, odpowiadającą ilości zawartej w fakturze. Do wystawianych faktur głównych z tytułu dostawy towaru były wystawiane faktury korekty, którymi strony rozliczały wzajemne należności z tytułu dostarczonego towaru, zwróconych lub nie opakowań.

Przedmiotem sporu są trzy faktury z 2010r. z tytułu niezwróconych opakowań zwrotnych.

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy wskazał, że strony łączyła umowa sprzedaży, zgodnie z art. 535 kc którego treść przywołał.

Sąd Rejonowy uznał zarzuty pozwanego podniesione w sprzeciwie od nakazu zapłaty za nieuzasadnione w świetle zebranego materiału dowodowego, albowiem jako dowód w sprawie powołał dowód z zestawienia faktur i korekt faktur oraz zestawienia rozliczeń, jednak Sąd uznał za uzasadnione stanowisko powoda w tym zakresie, że są to dokumenty

prywatne, nie księgowo i nie mogą stanowić podstawy do rozliczeń pozwanego. Z treści załączonych do sprzeciwu faktur wynika, że faktury dokumentujące zwrot opakowań, rozliczyły zobowiązania pozwanych wcześniej wymagalne i nie odnoszą się do faktur objętych pozwem.

W fakturach korektach została natomiast zamieszczona adnotacja, do jakich dokumentów tj. faktur została ona sporządzona, w żadnej z korekt przedstawionej przez pozwanego nie zostały wymienione faktury, które są przedmiotem sporu. Zatem biorąc pod uwagę zebrany materiał dowodowy należało uznać, że faktury, których zapłaty powód się domaga nadal są wymagalne, pozwany nie wykazał, że zostały one zapłacone. Pozwany podnosił, że z tytułu wzajemnych rozliczeń należą mu się różne kwoty, jednak kwot tych nie udokumentował, nie złożył również zarzutu potrącenia.

Oceniając powyższe Sąd Rejonowy przywołał treść art. 498 kc i 499 kc. Zdaniem Sądu I instancji pozwany mógł wykazać swoje roszczenie wzajemne poprzez złożenie takiego oświadczenia oraz wykazanie dokumentami kwoty zgłaszanej do potrącenia, jednak tego nie uczynił.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy podał, że skoro powód wykazał, że dostarczył pozwanemu towar to pozwany powinien wykazać, że należność za dostarczony towar zapłacił.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Rejonowy zasądził należność na podstawie cyt art. 535 kc w całości zaś o odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje uzasadnienie w treści art. 98 kpc, biorąc pod uwagę wynik sporu.

Przedmiotowy wyrok został w całości zaskarżony przez pozwanych. Zarzucili mu błąd w ustaleniach faktycznych dokonanych przez Sąd orzekający przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na błędnych założeniach, że:

- pomiędzy powodem, a pozwanym istniał stosunek prawny w postaci umowy sprzedaży podczas, gdy strony łączyła umowa dostawy,

- nie uwzględnienie faktu, że przedstawione przez pozwanego dokumenty prywatne są również dokumentami księgowymi, gdyż odnoszą się do właściwego księgowania, rozliczeń pomiędzy pozwanym, a powodem z tytułu wiążącej strony umowy dostawy bez ustalenia czy dokumenty powoda uznane za dokumenty księgowe zostały wprowadzone do jego ewidencji księgowej,

- nie uwzględnienia faktu, że powód wystawiał faktury na opakowania z adnotacją ściśle wskazaną co oznacza przyjęty i ustalony sposób rozliczeń z tytułu opakowań między stronami i determinuje wymagalność roszczenia powoda od dnia wystawienia faktury, jeżeli pozwany rzeczywiście nie zwróciłby opakowań zwrotnych, a tym samym uzasadnia możliwość skutecznego podniesienia zarzutu przedawnienia, który podnoszą w apelacji,

- odmówienia wiarygodności dokumentom rozliczeniowym przedstawionym przez pozwanych uznając je za dokumenty prywatne, niewłaściwie ustalając ich status tym bardziej, że powód nie kwestionował tych dokumentów w zakresie przedstawionych w nich wycień, a jedynie podnosił, że ich status jest odmienny, niż przedstawione przez powoda faktury,

- niesłusznie i bezpodstawnie przyjął, iż to pozwany winien był udowodnić, iż regulował roszczenie powoda, a nie, że powód powinien udowodnić podstawę faktyczną roszczenia i wskazać podstawę prawną szczególnie, że pozwani kwestionowali zasadność faktur będących podstawą pozwu, albowiem pozwani udowodnili „bałagan” w sposobie obrotu opakowaniami przez powoda

i wykazali, że rozliczyli się z opakowań zwrotnych przedstawiając własne rozliczenie w postaci przedłożonych zestawień sporządzonych na podstawie wystawionych przez powoda dokumentów wyjściowych.

Z uwagi, iż błędy te miały istotny wpływ na wynik sprawy wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu od powoda, a ponadto podnieśli zarzut przedawnienia wskazując, iż zgodnie z zamieszczoną na fakturach klauzulą, termin biegu okresu przedawnienia roszczeń powoda wynikający z przedstawionych faktur

w zakresie opakowań zwrotnych rozpoczął bieg w dniu wystawienia tych faktur z uwagi na brak rozliczenia tych faktur przez pozwanego.

W uzasadnieniu w zakresie kwestii przedawnienia przywołali treść art. 120

§ 1 kc natomiast w zakresie umowy dostawy treść art. 612 kc.

Powód w odpowiedzi na apelację pozwanych (205-206) wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu ustosunkowując się do podniesionych w apelacji zarzutów.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Apelacja pozwanych nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do przyjęcia, że strony łączyła umowa dostawy; wynika to nie tylko definicji umowy dostawy według, której dostawca zobowiązuje się do wytworzenia rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku oraz ich dostarczenia częściami albo periodycznie, a odbiorca zobowiązuje się do odebrania tych rzeczy i do zapłacenia ceny; ale również z dowodów zebranych w sprawie, a w szczególności z zawartej między stronami umową o współpracę z dnia 29.12.2007r wynika, że celem tej umowy była intensyfikacja sprzedaży piwa, zaś w poszczególnych konkretnych jej zapisach wprost wynika, że jest to umowa sprzedaży (np. preambuła, par 2 ust.1 pkt. 4, par 3ust.10, par 4 ust 1, par 5 ust 4). Analiza treści w/w umowy w odniesieniu do cech jakie winna mieć umowa dostawy, co wyżej podniesiono, nie budzi wątpliwości, iż powód zawarł z pozwanymi umowę sprzedaży, a nie dostawy

(art. 605 kc).

W związku z tym kwestię przedawnienia, jeśli chodzi o roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy, reguluje art. 554 kc. Przepis ten stanowi wyjątek od ogólnej zasady wyrażonej w art. 118 kc; przepis ten ma zastosowanie zarówno do roszczeń sprzedawcy, który w ramach działalności handlowej sprzedaje towary wyprodukowane przez kogo innego, jak i do roszczeń z tytułu sprzedaży towarów wyprodukowanych przez samego sprzedawcę (por. uchwała SN z dnia 29.02.1996r, III CZP 13/96). Jednak początek biegu przedawnienia podlega regułom określonym w art. 120 par 1kc. Według zaś tego przepisu bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Roszczenie zaś staje wymagalne wówczas, kiedy wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności.

W niniejszej sprawie faktury dotyczące zapłaty za nie zwrócone opakowania zwrotne były wystawiane w dniu w którym nie zostały te opakowania zwrócone; i tylko o tym świadczył zapis na fakturze w postaci: „ Uwaga: Dokonane niniejszą fakturą rozliczenie należności za nie zwrócone opakowania zwrotne realizowane jest w trybie par 19 n Rozp. MF z dnia 25.05.2005r. Opakowania podlegają zwrotowi w dniu dostawy z analogicznym rozliczeniem należności z tego tytułu”. Nie miał on nic wspólnego z wymagalnością roszczeń z zapłatą należności za nie zwrócone opakowania zwrotne; co zresztą wynika z treści faktur wystawianych z tego tytułu, gdzie wskazany jest konkretny termin płatności za ten towar. I od tego momentu należy przyjąć początek biegu przedawnienia należności z tego tytułu; czyli od tego dnia powód mógł żądać zapłaty za niezwrócone opakowania zwrotne wskazane w danej fakturze – bądź to przez ich zwrot (korekta konkretnej faktury)bądź przez zapłatę należności za nie. Skoro w zakresie należności z faktury nr (...) termin płatności to dzień 08.10.2010r ; a z faktury nr (...) to dzień 15.10.2010r ,zaś z faktury nr (...) to dzień 21.10.2010r i mając na uwadze datę wniesienia pozwu do SR w Lublinie tj. 2.10.2010r to do przedawnienia roszczeń z tych faktur nie doszło, albowiem zgodnie z treścią art. 554 kc mamy tu do czynienia z dwuletnim okresem przedawnienia.

Oceniając kolejną grupę zarzutów wniesionej apelacji należy na wstępie podnieść, że faktura VAT ma znaczenie nie tylko w prawie podatkowym, ale także cywilnym. Może być ona uznana, gdy zawiera stosowną klauzulę za

pełniącą rolę wezwania do zapłaty w rozumieniu art. 455 kc (por. uchwała SN z dnia 19.05.1992r, III CZP 56/92, z dnia 7.07.2005r, IV CSK 28/05, niepubl. LEX nr 180911), czy też pokwitowanie (por. wyrok SN z dnia 7.10.2003r, IV CK 57/02, niepubl. i uzasadnienie uchwały SN z dnia 10.07.2008r, III CZP 62/08) Faktura stanowi również „stwierdzenie wiarygodności pismem” w rozumieniu art.415 kc. (por. uchwała SN z dnia 6.07.2005r, III CZP 40/05, OSNC 2006 nr 5, poz.84 i wyrok SN z dnia 2.07.2009r ,sygn. akt V CSK 461/08), zaś jej treść może także w istotnym zakresie współkształtować (czy wręcz określać) treść umowy na podstawie której jest wystawiana lub dowód której stanowi. (por. wyrok SN z dnia 7.10.2003r IV CK 57/02, uzasadnienie w/w uchwały z dnia 10.07.2008) Faktura jest ponadto dokumentem księgowym, rozliczeniowym, jednym z tzw. dowodów źródłowych , stwierdzających dokonanie danej operacji gospodarczej. (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 24.10.2002r , sygn. akt 219/02) Przedstawione poglądy SN i SA , które Sąd Okręgowy podziela prowadzi do wniosku ,że skoro powód przedstawił dowody w postaci niezapłaconych faktur VAT , to na pozwanych spoczywał obowiązek dowiedzenia ,że należności z tych tytułów uregulował.

Pozwani przedstawili dowody w postaci faktur – korekt, ale z nich nie wynika, żeby dotyczyły one spłaty należności objętych żądaniem pozwu.

Natomiast dokumenty w postaci wycień (k- 119-132) przedstawione przez pozwanych nie wiadomo przez kogo zostały sporządzone (brak podpisu),

w oparciu o jaką metodologię , jakie i dlaczego zostały przyjęte wielkości początkowe; powyższe powoduje ,że ten dowód sam w sobie nie może stanowić podstawy do rozliczeń stron ; w zasadzie jest to dokument jednostronny , nie poddający się weryfikacji i słusznie Sąd Rejonowy przyjął, że są to dokumenty prywatne , które jak wskazano powyżej nie mogą być uznane za dokumenty księgowe takie jak faktura ; a dokument prywatny nie sam przez się dowodem rzeczywistego stanu rzeczy; i dokument prywatny deklaracyjny może być traktowany tylko jako dowód złożenia oświadczenia .

W tej sytuacji brak było dowodów przedstawionych przez pozwanych

(art. 6 kc) , które by wykazały ,że doszło między nimi , a powodem do całkowitego rozliczenia w zakresie opakowań zwrotnych.

Oceniając powyższe należy zauważyć , że strony w toku postępowania mogą w pełni korzystać z przysługujących im uprawnień procesowych

i wykazania zasadności twierdzonego stanowiska. Rolą natomiast sądu orzekającego jest bezstronna i zachowaniem obowiązkowych przepisów, ocena rezultatów obu stron. (por. wyrok SN z dnia 2.02.2006r, sygn. akt II CK 401/2005). W tej sytuacji skoro powód przedstawił w pozwie dowody , które miały udowodnić wysokość i wielkość dochodzonych wiarygodności ,

a pozwani tym okolicznościom zaprzeczyli to na nich przeszedł ciężar dowodu wskazania, że należności z przedmiotowych faktur zapłacili.

Z tych też względów wniesiona apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie i jako bezzasadna podlegała oddaleniu po myśli art. 385 kpc.

O kosztach procesu należało orzec na podstawie art. 98 kpc i art.99 kpc i art. 108 kpc.

Zarządzenie:

- odpis uzasadnienia doręczyć pozwanym,
- po wykonaniu akta sprawy zwrócić SR w Rzeszowie.